

ВИНОГРАДАРСТВО СРБИЈЕ КРОЗ СТАТИСТИКУ И РЕЈОНИЗАЦИЈУ

Драгослав Иванишевић, Дарко Јакшић

Апстракт

Пописом пољопривреде, који је Републички завод за статистику спровео током 2012. године, су након више од 50 година прикупљени подаци о стварном стању пољопривреде, а самим тим и о виноградарству. У готово истом периоду у организацији Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, је након више од 40 година урађена нова рејонизација виноградарских географских производних подручја Србије.

У Србији се под виновом лозом налази укупно око 25000 ха, од чега је у Централној Србији и Војводини статистички укупно пописано 22150 ха. За производњу винског грозђа се користи 75,7% површина, а за производњу стоног грозђа 24,3% површина.

Виноградарском рејонизацијом територија Србије је подељена у три виноградарска региона у оквиру којих се налази 22 рејона, 77 виногорја и већи број виноградарских оаза.

Познавање стварног стања када су у питању површине под виновом лозом, сортимент, старост засада, потенцијали појединих виноградарских подручја и осталих важних аспеката, неопходан су услов даљег унапређивања и планског развоја виноградарства.

Кључне речи: виноградарство, попис, рејонизација

Драгослав Иванишевић, доктор, доцент, Универзитет у Новом Саду,
Пољопривредни факултет, Трг Доситеја Обрадовића 8, 21000 Нови Сад,
тел: 021 485 35 00, е-маил: idragoslav@polj.uns.ac.rs
Дарко Јакшић, дипломирани инжењер – мастер, Министарство
пољопривреде, шумарства и водопривреде, Немањина 22-26, 11000
Београд, тел: 011 361 69 77, е-маил: djaksic@minpolj.gov.rs

Увод

Виноградарство у Републици Србији представља веома значајну пољопривредну грану. Виноградарство као радно интезивна област омогућава ангажовање већег броја људи и остваривање већих прихода по јединици површине у односу на већину пољопривредних култура које се гаје у Републици Србији. Неспоран је значај интензивног развоја виноградарства и његов допринос економском развоју целокупне земље. Имајући у виду да се очекује да ће виноградарство допринети развоју руралних подручја, његов значај тиме постаје и већи. У протеклом периоду оно је доживело значајне трансформације, и тиме је начињен корак ка приближавању пракси земаља које у овој области бележе значајне резултате. Познавање стварног стања када су у питању површине под виновом лозом, сортимент, старост засада, потенцијали појединих виноградарских подручја и осталих важних аспеката, неопходан су услов даљег унапређивања и планског развоја виноградарства.

Предузети кораци представљају добру основу за реализацију постављених циљева. Пописом пољопривреде, који је Републички завод за статистику спровео током 2012. године у оквиру пројекта IPA 2011 (*Instruments for Pre-accessions Assistance, 2011*), су након више од 50 година прикупљени подаци о стварном стању пољопривреде, а самим тим и виноградарства. У готово истом периоду Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде у оквиру Твининг пројекта (*Capacity Building and Technical Support for the renewal of Viticulture Zoning and for the System of Designation for Wine with Geographical Indications*), је након више од 40 година урадило нову рејонизацију виноградарских географских производних подручја Србије.

Овај рад има за циљ да на систематичан начин прикаже значајне информације о виноградарским регионима, рејонима и виногорјима Србије до којих се дошло у оквиру два наведена пројекта. Тиме се омогућава јасно сагледавање стања и потенцијала српског виноградарства.

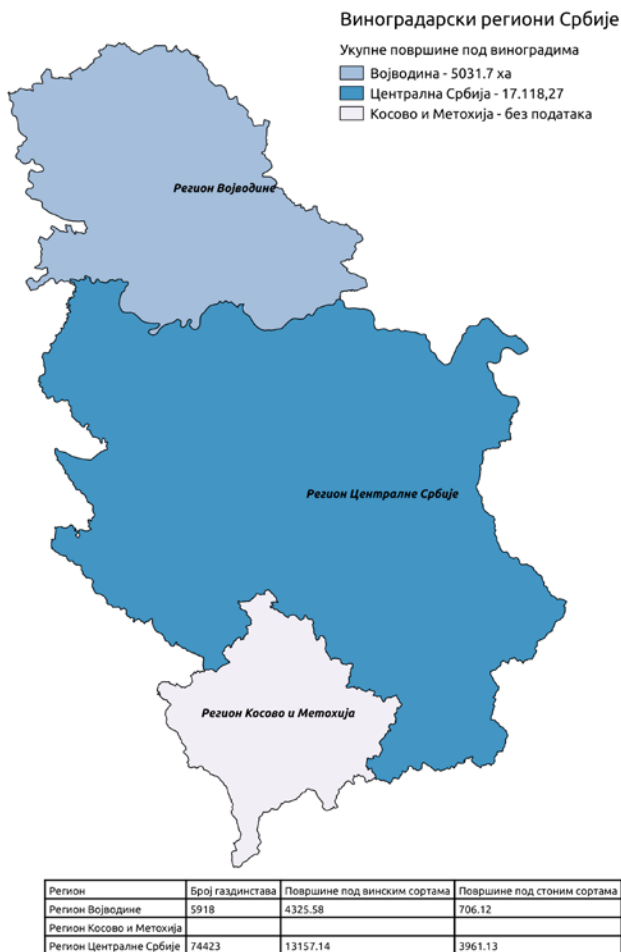
Винородна Србија

Винородна Србија обухвата територију целе Републике Србије надморске висине до 800 m, као и подручја изнад ове надморске висине уколико се она налазе на листи рејонираних

подручја са већом надморском висином. У оквиру винородне Србије се налазе три региона(карта 1.):

- 1) регион Централна Србија,
- 2) регион Војводина,
- 3) регион Косово и Метохија.

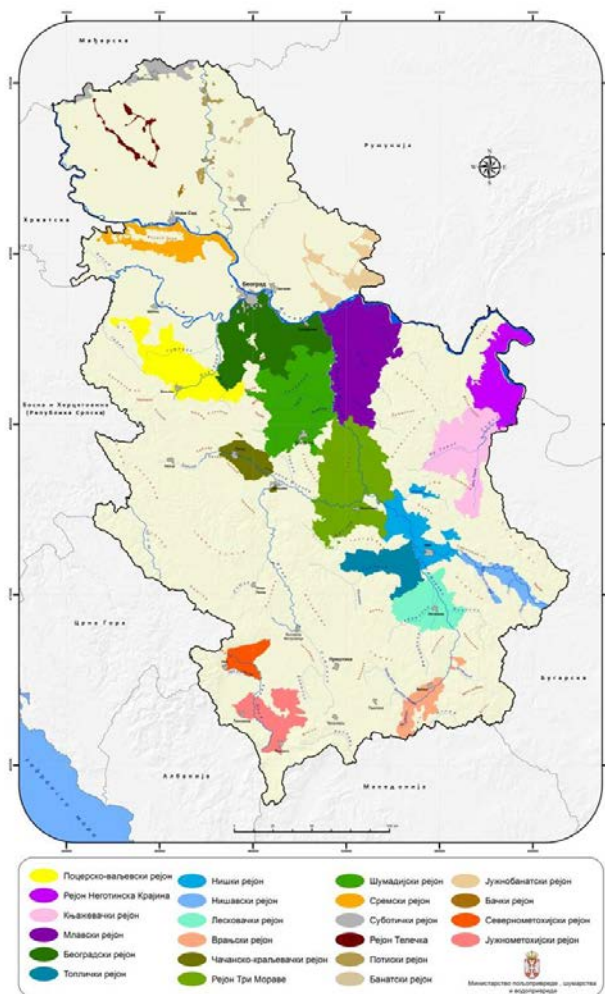
Карта 1: Региони винородне Србије – статистички подаци

Регионе сачињавају географске целине, те региону Војводине припада територија АП Војводине и делова Града Београда северно од река Саве и Дунав. Региону Косова и Метохије припадају територије АП Косово и Метохија, док региону Централне Србије припадају остали делови територије Републике Србије.

У оквиру три региона се налази 22 рејона (карта 2.) са 77 виногорја и више виноградарских оаза.

Карта 2: Рејони винородне Србије

Предпоставља се да се на целој територији Републике Србије под виновом лозом налази око 25 000 хектара. На основу података прикупљених пописом пољопривреде 2012. године у Винородној Србији, без региона Косово и Метохија (на подручју територије АП Косово и Метохија попис пољопривреде 2012 није спроведен) има укупно 22 150 хектара под виновом лозом.

У региону Централне Србије винова лоза се гаји на 17 118 хектара, а у региону Војовидине на 5 032 хектара. Од површина под

виновом лозом које су обухваћене пописом пољопривреде 2012. године 77,3% се налази у региону Централне Србија, а 22,7% у региону Војводине.

Винске сорте се гаје на 17 483 хектара, што чини око 75,7% укупних површина под виноградима. Сорте чије је грозђе намењено потрошњи у свежем стању гаје се на укупно 4 667 хектара, односно на 24,3% укупних површина под виноградима. У Централној Србији стоне сорте се гаје на чак 30,1% површина под виноградима, док се у Војводини стоне сорте гаје на 16% површина под виноградима.

У Србији се производњом грозђа бави 80 341 пољопривредно газдинство, 12,7% од укупног броја газдинстава у Републици Србији. Пољопривредно газдинство које се бави производњом грозђа у просеку има 0,28 хектара под виновом лозом. Просечна површина винограда коју обрађује једно газдинство у Централној Србији је 0,23 хектара, док је у Војводини она знатно већа и износи 0,85 хектара.

Карта 3. приказује податке по рејонима прикупљене пописом пољопривреде 2012. године.

Регион Централна Србија

У оквиру региона Централна Србија се налази 13 рејона (карте 4. и 5.):

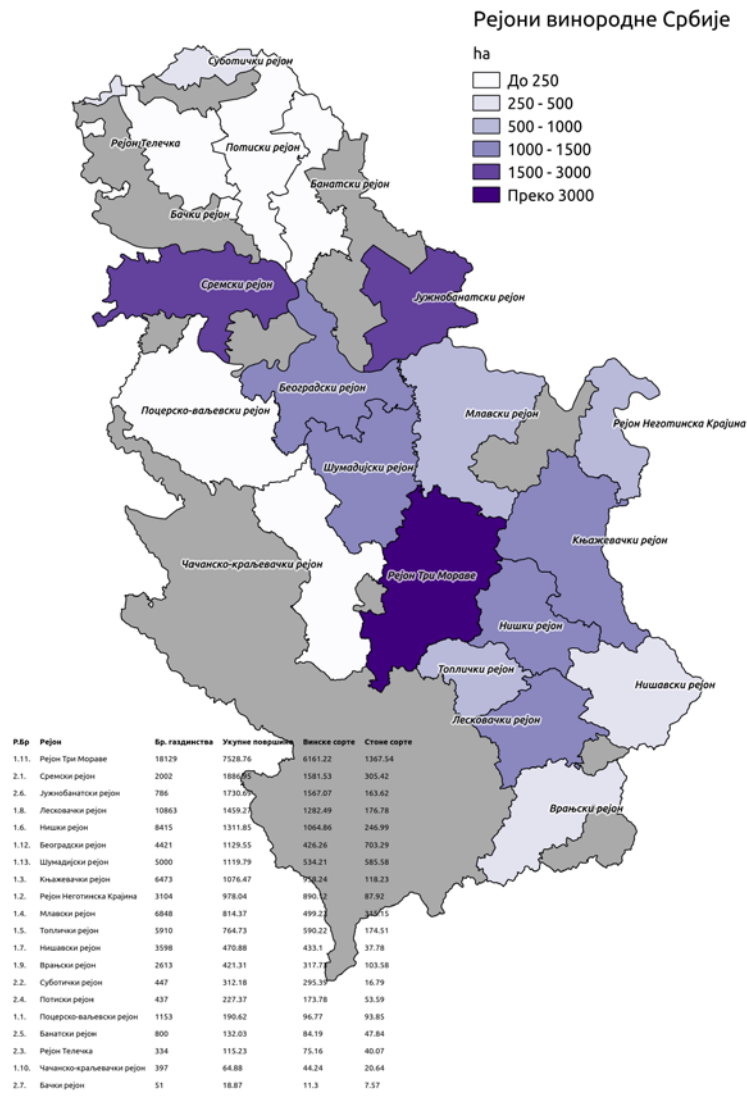
1. Поцерско-ваљевски рејон,
2. Рејон Неготинска Крајина,
3. Књажевачки рејон,
4. Млавски рејон,
5. Топлички рејон,
6. Нишки рејон,
7. Нишавски рејон,
8. Лесковачки рејон,
9. Врањски рејон,
10. Чачанско – краљевачки рејон,
11. Рејон Три Мораве,
12. Београдски рејон,
13. Шумадијски рејон.

Поцерско-ваљевски рејон

Поцерско-ваљевски рејон се налази јужно од Саве и источно од Дрине, на падинама планина Цера и Влашића, у горњим деловима

сливова река Тамнава, Уба, Колубаре и Љига на истоку и у сливу реке Јадра на западу. Са јужне стране рејона се налази планине Суворор (866 m) и Маљен (1103 m), а са југоисточне нижа планина Цер (687 m). Рејон има три виногорја: Поцерско, Подгорско и Колубарско-љишко.

Карта 3: Рејони бинородне Србије – статистички подаци

У овом рејону 1.153 газдинстава поседују винограде, на просечној површини од свега 16 ари. Највећи број виноградарска налазе у општинама Шабац и Коцељева.

Рејон Неготинска Крајина

Рејон Неготинска Крајина се простире на крајњем истоку Централне Србије уз румунску и бугарску границу. Са северозападне стране рејона се налази планина Мироч (768 m), са западне стране нижа планина Велики Гребен (656 m), док се са југозападне стране налази средње висока планина Дели Јован (1136 m). Северном, североисточном, источном и југоисточном страном рејона протиче река Дунав која овом рејону даје посебан карактер. У оквиру рејона се налази пет виногорја: Кључко, Брзопаланачко, Михајловачко, Неготинско и Рогљевачко-рајачко.

У рејону се налази 978 хектара винограда, претежно винских сорти (преко 91% од укупних површина под виноградима). Највеће површине под виноградима се налазе у Рогљевачко-рајачком виногорју (419 хектара).

У овом рејону 3.104 газдинстава поседују винограде, више од 45% од укупног броја пољопривредних газдинстава. Просечна површина винограда по газдинству износи 31,5 ари.

Књажевачки рејон

Књажевачки рејон се простире на простору око горњег тока реке Тимок окружен планинама. Са северне стране рејона се налази планина Дели Јован (1141 m), са северозападне планине Црни Врх (1043 m) и Малиник (1158 m). На југозападу рејона се простиру средње високе планине Ртањ (1565 m) и Тупижница (1160 m), на југу нижа планина Тресисабаба (787 m) док се на југоистоку налазе обронци Старе планине. У оквиру рејона се налазе четири виногорја: Борско, Бољевачко, Зајечарско и Потркањско.

У рејону се налази 1076,47 хектара под виноградима од чега су преко 44% екстензивни виногради. Виноградарством се бави 6473 пољопривредна газдинства, односно више од 36% од укупног броја газдинстава. Просечна површина винограда коју обрађује једно газдинство је 16,6 ари.

Млавски рејон

Млавски рејон обухвата виноградарске терене на десној страни доњег тока Велике Мораве и у сливовима реке Ресаве, Млаве и Пека. Дуж источне стране рејона се налазе Хомољске планине (952 m) и планина Бељаница (1339 m). Са северне стране рејона се налази

река Дунав, а са западне стране река Велика Морава које повољно утичу на развој винове лозе и квалитет грожђа. Рејон има три виногорја: Браничевско, Пожаревачко и Ресавско.

У Млавском рејону се налази 814,37 хектара винограда, али више од половине су екстензивни виногради. Винске сорте се гаје на око 61% површина, а стоне на око 39% површина. Највише винограда има у Пожаревачком виногорју (370 хектара).

У овом рејону 6.848 газдинстава поседују винограде, што чини свега око 22,41% од укупног броја пољопривредних газдинстава. Највећи број виноградара, односно винограда се налазе у општинама Петровац на Млави и Велико Градиште.

Топлички рејон

Топлички рејон обухвата виноградарске терене у целом сливу реке Топлице и њених притока. Са северне стране рејона се налазе планине Велики Јастребац (1492 m) и Мали Јастребац (946 m), које представљају два масива планине Јастребац и припадају Родопским планинама. Са југа рејона налазе се планине Видојевица (1155 m) и Пасјача (901 m) које такође припадају Родопским планинама. У рејону се налазе три виногорја: Прокупачко, Југбогдановачко и Житорајско.

Топлички рејон има 764,73 хектара винограда, од чега 590 хектара који се користе за производњу винског грожђа. У оквиру рејона Југбогдановачко виногорје има највише површина под виноградима, 371,17 хектара.

У овом рејону 5.610 газдинстава поседују винограде, што чини око 28,25% од укупног броја пољопривредних газдинстава. Највећи број виноградара, односно винограда се налази у општинама Житораја и Меровина.

Нишки рејон

Нишки рејон обухвата виноградарске терене који се налазе у широкој котлини доњег слива реке Нишаве и доњих сливова река Јужне Мораве и Моравице. Рејон припада брдско – планинском појасу. Орографске карактеристике овог рејона чине завршеци, односно падине планина Озрен (1178 m) са северозападне стране рејона, са југоисточне стране Сврљишке планине (1334 m) и Сува планина (1810 m), које припадају Карпатским планинама, док се планина Јастребац (1491 m) налази са западне стране централног дела овог рејона, и припада Родопским планинама. Централним делом рејона протиче Јужна Морава, а јужним делом рејона протиче река

Нишава. У оквиру рејона се налази 6 виногорја: Сокобањско, Алексиначко, Житковачко, Чегарско, Кутинско и Сврљишко.

Нишки рејон има 1311,85 хектара винограда претежно винских сорти (1022 хектара). Највише винограда се налази у оквиру Чегарског виногорја, 554,35 хектара.

У овом рејону 8.415 газдинстава поседују винограде, што чини 33,15 % од укупног броја пољопривредних газдинстава. Највише њих се налази у општинама града Ниша и Алексинца.

Нишавски рејон

Нишавски рејон обухвата виноградарске терене који се налазе у ужој котлини средњег слива реке Нишаве. Са северне стране рејона се протежу Сврљишке планине (1334 m), а са североисточне стране планина Видлич (1413 m). Влашка планина (1443 m) се простире са јужне стране, а са југозападне стране Сува планина (1809 m), које припадају Балканским планинама. Центални део рејона карактерише нижа планина Белава (946 m). У оквиру рејона се налазе три виногорја: Белопаланачко, Пиротско и Бабушничко.

У Нишавском рејону се налази 470,88 хектара винограда од чега преко 70% чине екстензивни виногради. У рејону доминирају виногради са винским сортама (92%). Највише винограда се налази у Поритском виногорју.

У овом рејону 3.598 газдинстава поседују винограде, што чини 30,3 % од укупног броја пољопривредних газдинстава. Највећи број њих се налазе у општинама Пирот и Бела Паланка.

Лесковачки рејон

Лесковачки рејон обухвата виноградарске терене распоређене око града Лесковца у доста ширем и разуђеном побрђу горњег слива Јужне Мораве и њених притока, као што су Пуста Река, Ветерница и Власина. Рејон има четири виногорја: Бабичко, Пусторечко, Винарачко и Власотиначко.

Пописом пољопривреде 2012. године је утврђено да се у Лесковачком рејону налази 1459,27 хектара винограда, претежно винских сорти (88%), али да је велики удео екстензивних винограда од чак 43,3%. Највише винограда се налази у Власотиначком и Винарачком виногорју.

У овом рејону 10.863 газдинстава поседују винограде, што чини око 33,6% од укупног броја пољопривредних газдинстава. Просечна површина винограда коју обрађује једно пољопривредно газдинство износи 13,4 ара.

Врањски рејон

Врањски рејон обухвата терене Врањанске долине око Јужне Мораве. Већи део рејона се простире на надморским висинама од 390 до 780 m, али се предели где се простиру виногорја и где се налазе виногради углавном налазе на надморским висинама од 420 до 650 m. У рејону се налазе три виногорја: Сурдуличко, Вртогошко и Буштрањско.

На основу пољопривредног пописа из 2012. године у Врањском рејону има 421,31 хектара винограда (око 409,58 хектара родних винограда, односно 97,22 %), од чега је 103,58 хектара са стоним сортама и 317,73 хектара са винским сортама. Највише винограда се налази у Вртогошком виногорју (308,41 хектара).

У овом рејону 2.613 газдинстава поседују винограде, што чини око 11,79 % од укупног броја пољопривредних газдинстава. Просечна површина винограда по газдинству је 16,1 ари.

Чачанско – краљевачки рејон

Чачанско-краљевачки рејон обухвата Чачанску котлину са једне и друге стране Западне Мораве, као и мање локације у долини реке Ибар. На северозападном делу рејона се налазе две ниже планине Овчар (985 m) и Каблар (889 m), а са јужне стране планина Јелица (929 m). Рејон има три виногорја: Љубићко, Јеличко и Ибарско.

У рејону се налази свега 64,88 хектара винограда, највише у Јеличком виногорју. Винске сорте су заступљене на 68% површина.

У овом рејону 397 газдинстава поседују винограде, што чини свега око 1,24 % од укупног броја пољопривредних газдинстава. Просечна површина винограда коју обрађује једно пољопривредно газдинство износи 16,3 ара.

Рејон Три Мораве

Рејон Три Мораве се налази у централном делу Србије у доњем сливу реке Западне Мораве, доњем сливу Јужне Мораве и горњем сливу Велике Мораве и њихових притока. Оивичен је планинама – са западне и северне стране и то су Гледићке планине и Бешњаја, са јужне стране планине Гоч, Жељин, Копаоник и Јастребац и са источне Бељаница, Кучајске планине, Ртањ и Озрен. Већи део рејона се простире на надморским висинама од 200 до 650m, али се предели где се простиру виногорја и где се налазе виногради углавном налазе на надморским висинама од 200 до 350

m. Рејон има девет виногорја: Парафинско, Јагодинско, Јовачко, Левачко, Темнићко, Трстеничко, Крушевачко, Жупско и Ражањско.

Са 7528,76 хектара винограда Рејон Три Мораве је рејон са највећим површинама под виноградима у Србији. У рејону се претежно гаје винске сорте (78 % од укупних површина под виноградима). Највише винограда се налази у Трстеничком, Жупском и Кружевачком виногорју.

У овом рејону 18.129 газдинстава поседују винограде, што чини око 33,16 % од укупног броја пољопривредних газдинстава. Највећи број виноградара, односно винограда се налази у општинама Александровац и Трстеник. Просечна површина винограда коју обрађује једно газдинство износи 41,5 ари.

Београдски рејон

Београдски рејон обухвата јужну залеђину река Саве и Дунава почевши од ушћа реке Колубаре у Саву до ушћа Велике Мораве у Дунав и терене на обронцима планина Авале и Космај. Рејон има пет виногорја: Авалско-космајско, Грочанско, Смедеревско, Дубонско и Лазаревачко.

Пописом пољопривреде 2012. године је утврђено да у рејону има 1129,55 хектара винограда и то претежно стоних сорти које се гаје на 62,3 % од укупних површина под виноградима. Ово је рејон са највећим учешћем стоних сорти у укупном сортименту винограда у Србији.

У овом рејону 4.421 газдинстава поседују винограде, што чини око 11,88 % од укупног броја пољопривредних газдинстава. Највећи број виноградара, односно винограда се налази у општинама Гроцка, Смедерево и Младеновац.

Шумадијски рејон

Шумадијски рејон обухвата део брдовитих виноградарских терена Шумадије, од планине Рудник до реке Велика Морава. Орографске, односно рељефне карактеристике овог рејона чине Шумадијске планине које спадају у групу Динарских планина, тзв. Шумадијска греда. Ту спадају планине Космај (626 m), која се налази са северозападне стране рејона, Гледићке планине (922 m) са јужне стране рејона, Котленик (749 m), јужно од Гружанског језера, затим планина Рудник (1132 m), са западне стране рејона и планина Букуља (696 m), такође са западне стране рејона. У рејону се налазе четири виногорја: Крњевачко, Опленачко, Рачанско и Крагујевачко.

Рејон има 1119,79 хектара винограда са готово једнаком заступљеношћу стоних (52%) и винских (48%) сорти. Према површинама винограда, најзначајније виногорје је Опленачко, са 545,7 хектара винограда.

У овом рејону 5.000 газдинстава поседују винограде, што чини око 12,84 % од укупног броја пољопривредних газдинстава. Највише винограда се налази у општини Топола.

Регион Војводина

У оквиру региона Војводина се налази 7 рејона (карта 6.):

1. Сремски рејон,
2. Суботички рејон,
3. Рејон Телечка,
4. Потиски рејон,
5. Банатски рејон,
6. Јужнобанатски рејон,
7. Бачки рејон.

Сремски рејон

Сремски рејон се налази на падинама Фрушке горе окренутих ка рекама Дунаву и Сави, искључујући подручје националног парка „Фрушка гора“. Већи део рејона се простире на надморским висинама од 70 до 270 m, али се предео где се простире виногорје и где се налазе виногради углавном налази на надморским висинама од 90 до 270 m. У оквиру Сремског рејона се налази Фрушкогорско виногорје.

Под виноградима у Сремском рејону се налази 2215,55 хектара, од чега у оквиру Фрушкогорског виногорја 1865,67 хектара. Доминира производња винског грожђа која у рејону чини 84%, а у виногорју 85% од укупних површина под виноградима.

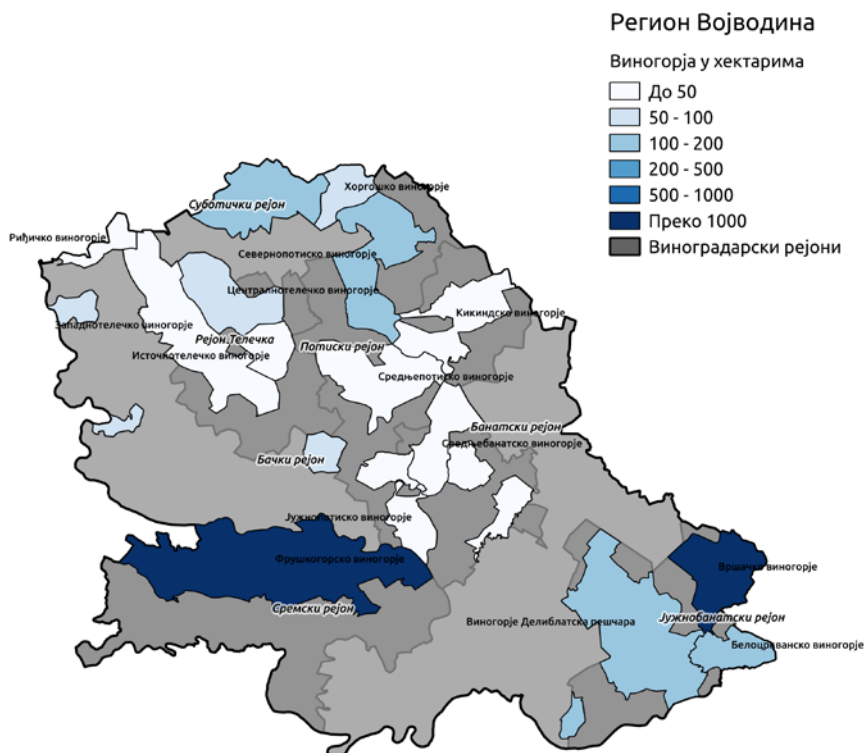
У овом рејону 2.200 газдинстава поседују винограде, што чини свега око 5,29 % од укупног броја пољопривредних газдинстава. Највећи број виноградара, односно винограда се налазе у општини Шид.

Суботички рејон

Суботички рејон обухвата песковите терене Суботичко - хоргошке пешчаре на крајњем северу Републике Србије уз границу са Републиком Мађарском. Суботички рејон се састоји из два

одвојена дела: западни и источни део. У његовом саставу се налазе три виногорја: Риђичко, Палићко и Хоргошко.

Карта 6: Рејони и виногорја Војводине - статистички подаци

Редни број	Рејони и виногорја	Број газдинстава	Укупна површина	Винске сорте	Стоне сорте
2.1.	Сремски рејон	2200	2215,55	1882,30	333,25
2.1.1.	Фрушкогорско виногорје	1538	1865,67	1616,96	248,71
2.2.	Суботички рејон	447	312,18	295,39	16,79
2.2.1.	Риђичко виногорје	173	37,25	36,40	0,85
2.2.2.	Палићко виногорје	173	196,89	187,74	9,15
2.2.3.	Хоргошко виногорје	101	78,04	71,25	6,79
2.3.	Рејон Телечка	334	115,23	75,16	40,07
2.3.1.	Западнотелечко виногорје	122	25,60	16,79	8,81
2.3.2.	Централнотелечко виногорје	47	51,67	24,77	26,90
2.3.3.	Источнотелечко виногорје	145	24,25	20,29	3,96
2.4.	Потиски рејон	437	227,37	173,78	53,59
2.4.1.	Севернопотиско виногорје	140	114,84	106,21	8,63
2.4.2.	Средњепотиско виногорје	139	44,88	33,90	10,98
2.4.3.	Јужнопотиско виногорје	59	34,29	8,09	26,20
2.5.	Банатски рејон	800	132,03	84,19	47,84
2.5.1.	Кикиндско виногорје	259	43,27	32,94	10,33
2.5.2.	Средњобанатско виногорје	203	43,11	30,01	13,00
2.6.	Јужнобанатски рејон	786	1730,69	1567,07	163,62
2.6.1.	Вршачко виногорје	255	1405,48	1357,57	47,91
2.6.2.	Белоциркванско виногорје	119	109,23	35,53	73,70
2.6.3.	Виногорје Делиблатска пешчара	294	193,42	157,26	36,16
2.7.	Бачки рејон	51	18,87	11,30	7,57
2.7.1.	Бачко виногорје	325	76,46	59,17	17,29

У рејону се налази 312 хектара винограда. Највише винограда се налази у Палићком виногорју (197 хектара). У овом рејону 447 газдинстава поседују винограде, што чини 5,44 % од укупног броја пољопривредних газдинстава. Највећи број виноградара, и највеће површине под виноградима се налазе у општини Суботица.

Рејон Телечка

Рејон Телечка се налази у централном делу Бачке, на територији Телечке косе и Телечке висоравни. У оквиру рејона се налазе три виногорја: Западнотелечко (Телечка коса), Централнотелечко (Бачка Топола), Источнотелечко (Мали Иђош).

На основу пописа пољопривреде из 2012. године у рејону Телечка има 115,23 ha винограда. На чак 35% површина винограда се гаје стоне сорте, што је изузетно велико учешће у односу на просек Србије, посебно када се има у виду да климатски фактори у овом рејону нису фаворизујући за производњу стоног грожђа.

У овом рејону 334 газдинстава поседују винограде, што чини свега 1,99 % од укупног броја пољопривредних газдинстава.

Потиски рејон

Потиски рејон обухвата виноградарске терене источне Бачке и западног Баната у близини реке Тисе и простире се на северу од Кањиже до ушћа реке Тисе у Дунав. Рејон заузима подручје дуж реке Тисе, која има значајан утицај на микро климу рејона и квалитет произведеног грожђа. У оквиру рејона се налазе три виногорја: Севернопотиско, Средњепотиско и Јужнопотиско.

Под виноградима у Потиском рејну се налази 309 хектара, од чега највише у Севернопотиском виногорју (114,84 хектара) и општини Чока (94,22).

У овом рејону 895 газдинстава поседују винограде, што чини око 3,49 % од укупног броја пољопривредних газдинстава.

Банатски рејон

Банатски рејон се простире у Банату, а састоји од оаза које су груписане у Кикиндско виногорје и Средњегбанатско виногорје.

У оквиру рејона се налази 132 хектара винограда у општинама Кикинда и Зрењанин. Стоне сорте се гаје на више од 36 % површина под виноградима.

У Банатском рејону виноградарском производњом се бави 800 пољопривредних газдинстава, односно око 6,7 % од укупног броја пољопривредних газдинстава.

Јужнобанатски рејон

Јужнобанатски рејон се налази у југоисточном делу региона Војводина на западним обронцима Вршачких планина и на простору Делиблатске пешчаре. Рејон се налази у претежно равничарским пределима, а у североисточном делу рејона доминира брдовито узвишење по називу Вршачке планине (641 m), које се простиру правцем исток – запад у дужини од 18 km и стварају повољне услове за гајење винове лозе. У југоисточном делу рејона се налазе виногради где се преплићу земљишни и климатски утицаји карпатских планина, реке Дунава и Делиблатске пешчаре. У оквиру рејона се налазе три виногорја: Вршачко, Белоцркванско и Делиблатска пешчара.

У Јужнобанатском рејону под виноградима се налази 1730,69 хектара, од чега се у оквиру Вршачког виногорја налази 1405,48 хектара винограда.

У овом рејону 786 газдинстава поседују винограде, а просечна површина винограда у оквиру једног газдинста износи 2,2 хектара. Највећи број виноградара и винограда се налази у општини Вршац.

Бачки рејон

Бачки рејон се простире у Бачкој и састоји од три оазе: Темерин, Бачки Моноштор и Каравуково.

У оквиру рејона се налази свега 18,87 хектара винограда од чега око 60% са винским сортама. Највише винограда се налази у општини Бачки Моноштор.

У овом рејону 325 газдинстава поседују винограде, што чини свега око 2,33 % од укупног броја пољопривредних газдинстава.

Регион Косово и Метохија

Регион Косово и Метохија има два рејона:

1. Севернометохијски,
2. Јужнометохијски.

Попис пољопривреде 2012. године није спроведен на територији АП Косово и Метохија.

Севернометохијски рејон

Севернометохијски рејон се простире на теренима у северозападном делу Метохије од падина Мокре Горе на северу до Пећке Бистрице на југу. Севернометохијски рејон има два виногорја: Источко и Пећко.

Јужнометохијски рејон

Јужнометохијски рејон се простире на теренима југозападном делу Косова и Метохије, односно на просторима Јужне Метохије. Јужнометохијско рејон има пет виногорја: Ђаковачко, Ораховачко, Призренско, Суворечко и Малишевско.

Уместо закључка

Према статистичким подацима у Србији је осамдесетих година прошлог века евидентирано преко 100 000 хектара винограда. Данас у Србији има 22 150 хектара, од чега се безмало четвртина обрађује екстензивно. Евидентно је драматично смањење површина под виноградима деведесетих година прошлог века. Држава улаже велике напоре да субвенцијама и другим мерама подстакне подизање нових засада, али и поред тога обнова виноградарства тече успорено. Нови засади се подижу претежно садним материјалом из увоза, те не чуди чињеница да у сортименту доминирају стране квалитетне беле и црне винске сорте. Учешће аутохтоних и домаћих новостворених сорти је врло мало.

Последњих неколико година учињен је значајан напредак у унапређењу виноградарско-винарских технологија и подизања квалитета вина, као и производњи вина са географским пореклом. О томе сведочи чињеница да у последње време расте извоз квалитетних вина са географским пореклом.

Да би се обнова српског виноградарства наставила и интензивирала, потребан је низ мера на различитим нивоима. Иако су субвенције за виноградарство и винарство међу највећима у региону, држава треба наставити са повољним подстицајима, посебно за подизање засада, клонску селекцију и сертификацију, као и увођења модерне технологије. Сами произвођачи морају мењати навике, морају се удруживати (пре свега око ознака географског порекла) и унапређивати знање и технологије. Мора се подстицати и развијати домаћи научно истраживачки рад.

Литература

1. Драган В: Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Републици Србији. Републички завод за статистику, Београд 2013. ISBN 976-86-6161-077-6
2. Жунић Д., Кораћ Нада, Тодић Славица, папрић Ђ., Марковић Н., Сивчев Бранислава, Куљанчић И., Бешлић З., Матијашевић С., Вујовић Д. (2012): Стање и услови развоја виноградарства Србије. Уводна предавања. Врњачка Бања. 9-12 окт. 2012. стр.23-28, ISBN 978-86-7834-163-2.
3. Jakšić D., PierFederico La Notte, Mannini F., Žunić D., Korać Nada, Todić Slavica, Životić Lj., Petrović V., Ivanišević D., Vuković Ana, Jović S: New zoning of the viticulture areas in Serbia. Abstract. pp 44. IX Congress The terroirs vitivinicoles. 25-29. juni 2012. Dijon, France
4. Кораћ Н., Жунић Д., Иванишевић Д.: Виноградарство и винарство у Србији. Перспективе развоја села, Српска Академија Наука и Уметности, Београд 2014. ISBN 978-86-7025-624-8
5. Папрић Ђ, Кораћ Нада, Циндрић П., Куљанчић И., Медић Мира (2007): Виноградарство Војводине (историја, садашњост и перспектива) Савремена пољопривреда бр. 6, 27-37 стр, Нови Сад.